

Valtuutettu Kajavan valtuustoaloite: Geenitestien hyödyntämiseksi

Lääkkeet tehoavat ja toisaalta aiheuttavat sivuvaikutuksia hyvin yksilöllisesti. Geeni- eli farmakogeneettisten testien hyödyntäminen hyvin tehoavien ja toisaalta mahdollisimman vähän haitallisia sivuvaikutuksia aiheuttavien lääkkeiden löytämiseksi ja sopivalla annostuksella kullekin potilaalle on tuloillaan oleva kehitysaskel, jonka ottamista on syytä vauhdittaa. Nykyisellään geenitestejä hyödynnetään hyvin vähän ja usein vasta silloin, kun on jo todettu, ettei lääke sovi potilaalle. Geenitestien laajalla hyödyntämisellä olisi mahdollista tehostaa terveydenhoitoa, säästää hyvinvointialueen niukkoja resursseja ja vähentää inhimillistä kärsimystä.

Geenitesti kustantaa parisataa euroa, joten testien käyttöönottoon julkisin varoin ei liene ainakaan toistaiseksi resursseja. Sen sijaan hyvinvointialueen terveyspalveluissa voitaisiin vauhdittaa geenitestien hyödyntämistä hyvällä viestinnällä sekä lääkäreiden koulutuksella. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue voisi olla myös vauhdittamassa geenitestien hyödyntämistä koskevien linjausten aikaansaamista kansallisella tasolla. Geenitestien kehittymistä ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia seuraamalla hyvinvointialueella voidaan saada niiden hyödyt käyttöön mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Psykiatria on eräs tärkeimmistä erikoisalueista, jolla geenitestejä voidaan hyödyntää. Muun muassa psykoosi- ja depressiolääkkeiden kohdalla geneettiset yksilölliset vaihtelut ovat suuria. Samalla näitä lääkkeitä on laaja kirjo. Nykyisellään sopivan lääkkeen löytymisessä potilaalle sopivalla annostuksella voi kestää vuosia. Tällaisessa tilanteessa potilaan tila käy helposti entistä huonommaksi ja toipumisennuste heikkenee.

Me hyvinvointialueen valtuutetut esitämme, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella selvitettäisiin, kuinka farmakogeneettisten testien hyödyt saataisiin mahdollisimman laajalti käyttöön ilman kustannusten kasvua.

Lähteitä:

sic! (16.12.2021): "Farmakogeneettiset geenitestit ovat pian tavallinen osa lääkettä"
<https://sic.fimea.fi/-/farmakogeneettiset-geenitestit-ovat-pian-tavallinen-osa-laakehoitoa>

Yle (30.11.2018): "Geenitesti näytti, että Anne oli syönyt vuosia hänelle sopimattomia masennuslääkkeitä – lääkärit eivät kuitenkaan osanneet tai halunneet hyödyntää testituloksia"
<https://yle.fi/a/3-10520440>

Ledamot Kajavas fullmäktigemotion: Möjligheten att dra nytta av gentester

Läkemedel verkar och orsakar biverkningar mycket individuellt. Användningen av genetiska, dvs. farmakogenetiska tester för att hitta läkemedel som verkar bra och ger så få skadliga biverkningar som möjligt och i lämplig dos för varje patient är utveckling som är påkommande och som bör påskyndas. För närvarande används gentester mycket lite och ofta först när det har konstaterats att läkemedlet inte lämpar sig för patienten. En omfattande användning av gentester skulle kunna effektivisera hälsovården, spara på välfärdsområdets knappa resurser och minska på mänskligt lidande.

Ett gentest kostar ett par hundra euro så det finns förmodligen inga resurser för att införa gentester med offentliga medel, åtminstone inte för närvarande. Inom välfärdsområdets hälsovårdstjänster kan man däremot kunna påskynda användningen av gentester med hjälp av god kommunikation och utbildning av läkare. Västra Nylands välfärdsområde kan också vara med i att påskynda utarbetandet av riktlinjer för användning av gentester på nationell nivå. Genom att följa utvecklingen av gentester och möjligheterna med dem kan välfärdsområdet ta fördelarna med dem i bruk i ett så tidigt skede som möjligt.

Psykiatri är ett av de viktigaste specialområdena där gentester kan användas. Vid bland annat antipsykotiska och antidepressiva läkemedel är de genetiska variationerna mellan individerna stora. Samtidigt finns det ett brett spektrum av dessa läkemedel. För närvarande kan det ta många år att hitta lämpligt läkemedel i lämplig dos för patienten. I en sådan situation kan patientens tillstånd försämrats och prognosen för återhämtning försvagas.

Vi välfärdsområdets ledamöter föreslår att Västra Nylands välfärdsområde utreder om möjligheterna att dra nytta av fördelarna med farmakogenetiska tester i så stor utsträckning som möjligt utan att höja på kostnaderna.

Källor:

sic! (16.12.2021): "Farmakogenetiska gentester är snart en vanlig del av läkemedelsbehandlingen"
<https://sic.fimea.fi/sv/-/farmakogenetiska-gentester-ar-snart-en-vanlig-del-av-lakemedelsbehandlingen>

Yle (30.11.2018): "Geenitesti näytti, että Anne oli syönyt vuosia hänelle sopimattomia masennuslääkkeitä – lääkärit eivät kuitenkaan osanneet tai halunneet hyödyntää testituloksia"
<https://yle.fi/a/3-10520440>

Allekirjoittajat / Undertecknare:

11.6.2024

1. Henna Kajava, aloitteen jättäjä/inlämnare av motionen